

HỢP TÁC XUYÊN BIÊN GIỚI GIỮA VIỆT NAM VÀ CAM-PU-CHIA TRONG PHÒNG, CHỐNG TỘI PHẠM XUYÊN QUỐC GIA

*Bùi Nam Khánh**

Tóm tắt

Trong bối cảnh toàn cầu hóa diễn ra mạnh mẽ, các loại tội phạm xuyên quốc gia tăng nhanh chóng, đặc biệt là các loại tội phạm mang lại lợi nhuận cao như buôn bán ma túy, vũ khí, buôn người, rửa tiền, tội phạm kinh tế quốc tế và tội phạm công nghệ cao. Các loại tội phạm này đang hình thành các mạng lưới, tổ chức và là thách thức an ninh phi truyền thống, đe dọa sự ổn định, phát triển của các quốc gia, khu vực và toàn cầu. Xác định được nguy cơ, thách thức từ loại tội phạm này, Việt Nam và Cam-pu-chia đã tăng cường hợp tác để cùng nhau giải quyết và đạt được những kết quả nhất định. Bài viết nghiên cứu việc hợp tác xuyên biên giới giữa Việt Nam và Cam-pu-chia trong phòng, chống các loại tội phạm xuyên quốc gia từ năm 2009 đến nay.

Từ khóa: an ninh phi truyền thống, buôn bán ma túy, buôn bán người, hợp tác Việt Nam - Cam-pu-chia, hợp tác xuyên biên giới, tội phạm xuyên quốc gia

Mở đầu

Việt Nam và Cam-pu-chia có đường biên giới đất liền dài 1.137 km, địa hình đa dạng với nhiều cửa khẩu quốc tế, quốc gia, các cặp chợ, đường mòn; sự giao lưu, trao đổi giữa cư dân hai bên có từ lâu đời và

* Nghiên cứu sinh chuyên ngành Quan hệ Quốc tế, Học viện Ngoại giao

ngày càng phát triển là điều kiện thuận lợi để các loại tội phạm mở rộng hoạt động. Trong những năm gần đây, trên tuyến biên giới Việt Nam - Cam-pu-chia, hoạt động của các loại tội phạm, đặc biệt là tội phạm buôn lậu, đánh bạc, buôn bán, vận chuyển trái phép chất ma túy, buôn bán người tiềm ẩn nhiều yếu tố phức tạp, đang có xu hướng gia tăng và hình thành những đường dây tội phạm xuyên quốc gia. Trước việc gia tăng các loại tội phạm ảnh hưởng trực tiếp đến lợi ích và an ninh quốc gia, Việt Nam và Cam-pu-chia đã đẩy mạnh hợp tác quốc phòng, an ninh, trong đó có phòng chống tội phạm xuyên quốc gia, nhất là từ năm 2009, sau khi Bộ Công an Việt Nam và Bộ Nội vụ Cam-pu-chia ký Kế hoạch hợp tác giai đoạn 2009-2010. Sau hơn 10 năm triển khai Kế hoạch hợp tác, bên cạnh những kết quả đã đạt được, góp phần vào việc ổn định an ninh, trật tự khu vực biên giới, việc hợp tác giữa hai nước trong vấn đề này cũng bộc lộ những khó khăn, thách thức cần sớm được nghiên cứu, giải quyết. Trong bối cảnh tình hình tội phạm xuyên quốc gia trên thế giới và khu vực có nhiều diễn biến phức tạp, Việt Nam và Cam-pu-chia đang trong giai đoạn đẩy mạnh hội nhập quốc tế thì việc tăng cường hợp tác quốc tế, trong đó có hợp tác song phương để ứng phó với các vấn đề an ninh phi truyền thống, gồm tội phạm xuyên quốc gia, nhất là các tội phạm buôn bán người, buôn bán ma túy xuyên biên giới là một trong những nhiệm vụ được ưu tiên thúc đẩy. Vì vậy, việc nghiên cứu, đánh giá thực trạng hợp tác xuyên biên giới giữa Việt Nam và Cam-pu-chia trong phòng chống tội phạm xuyên quốc gia có giá trị thực tiễn cao.

Một số khái niệm liên quan

Hợp tác xuyên biên giới

Hợp tác xuyên biên giới là một hình thức của hợp tác quốc tế, không chỉ diễn ra trên các lĩnh vực kinh tế, thương mại, đầu tư mà còn

Nghiên cứu Quốc tế số 1 (120)

biểu hiện đa dạng trong các lĩnh vực văn hóa, xã hội, môi trường và các yếu tố an ninh phi truyền thống khác.¹ Khi nghiên cứu về khái niệm “hợp tác xuyên biên giới” (cross border cooperation), có quan điểm cho rằng đây là quá trình làm việc hoặc hoạt động cùng nhau vì một mục đích hoặc lợi ích chung. Hợp tác xuyên biên giới là hợp tác qua biên giới bởi hai hay nhiều nước hoặc hai hay nhiều khu vực khác nhau. Hợp tác với bên ngoài biên giới thường được phân thành các loại hợp tác xuyên biên giới (cross border cooperation); hợp tác liên khu vực (inter-regional cooperation) và hợp tác xuyên quốc gia (trans-national cooperation).² Sonya Gerfert đưa ra khái niệm: “Hợp tác xuyên biên giới là một hình thức hợp tác quốc tế được thực hiện song phương hoặc đa phương giữa các quốc gia hoặc khu vực có biên giới chung hoặc không có biên giới chung để mang lại lợi ích hoặc đạt được các mục tiêu chung.”³ Tác giả cũng cho rằng, thực tế đã chứng minh hợp tác xuyên biên giới là nhằm đạt được các mục tiêu chung như tăng trưởng kinh tế, phát triển bền vững của các khu vực hoặc nhằm thúc đẩy hợp tác giữa các chủ thể từ các quốc gia khác nhau; cũng có nhiều hình thức hợp tác xuyên biên giới khác nhau, có thể trực tiếp hoặc gián tiếp giữa các quốc gia hoặc khu vực.⁴

Tội phạm xuyên quốc gia

Thực tiễn cho thấy, tội phạm xuyên quốc gia là loại hình tội phạm nguy hiểm, phát triển nhanh chóng trong bối cảnh toàn cầu hóa. Việc

¹ Trần Hữu Hiệp, “Hợp tác xuyên biên giới từ góc nhìn của vùng Tây Nam Bộ,” *Cộng sản*, ngày 08/11/2016, <http://www.tapchicongsan.org.vn/Home/Doi-ngoai-va-hoi-nhap/2016/41884/Hop-tac-xuyen-bien-gioi-tu-goc-nhin-vung-Tay-Nam-Bo.aspx>.

² Nguyễn Quang Thuán, *Tây Nguyên trong hợp tác phát triển kinh tế - xã hội xuyên biên giới vùng Tam giác phát triển Việt Nam - Lào - Cam-pu-chia* (Hà Nội: Nhà xuất bản Khoa học xã hội, 2015): 24-26.

³ Gerfert, Sonya, “Cross-Border Cooperation: Transforming Borders,” (18/8/2009): 4, https://essay.utwente.nl/60149/1/BSc_S_Getfert.pdf.

⁴ Gerfert, Sonya, tldd: 5.

phòng chống tội phạm xuyên quốc gia đã thúc đẩy các quốc gia ký kết các văn bản pháp lý song phương, đa phương, quốc tế với ý nghĩa là khung pháp lý cho việc đấu tranh phòng chống tội phạm này. Tuy nhiên, các văn bản này đều chưa đưa ra được khái niệm về tội phạm xuyên quốc gia. Công ước quốc tế của Liên Hợp Quốc về chống tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia (thông qua ngày 15/12/2000 tại Palermo, I-ta-li-a) có nêu: “Một tội phạm xuyên quốc gia nếu: Tội phạm đó được thực hiện ở nhiều quốc gia; tội phạm đó diễn ra ở một quốc gia, nhưng phần chủ yếu của việc chuẩn bị, kế hoạch, chỉ đạo và điều khiển diễn ra ở một quốc gia khác; tội phạm đó diễn ra ở một quốc gia nhưng có liên quan đến một nhóm tội phạm có tổ chức mà đã tham gia vào các hoạt động phạm pháp ở một quốc gia khác; hoặc tội phạm diễn ra ở một quốc gia này nhưng có ảnh hưởng sâu rộng đến một quốc gia khác”.⁵ Ở Việt Nam, tác giả Trần Hữu Ứng đưa ra khái niệm: “Tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia là những hành vi phạm tội do nhóm hay tổ chức tội phạm thực hiện trong một thời gian nhất định hoặc lâu dài bởi nhiều quốc gia hoặc có liên quan, ảnh hưởng lớn đến nhiều quốc gia với mục đích trực tiếp hoặc gián tiếp đạt được lợi ích vật chất”.⁶ Tác giả Phạm Quý Ngọ cho rằng: “Tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia là khái niệm để chỉ sự cấu kết hoặc tụ họp của những kẻ cùng tham gia vào một hay nhiều hoạt động bất hợp pháp có tính xuyên biên giới mà mục đích đầu tiên là thu lợi nhuận.”⁷

⁵ United Nations Office on Drugs and Crime, *United Nations Convention against Transnational Organized Crime and the Protocols Thereto* (New York: United Nations, 2000).

⁶ Trần Hữu Ứng, *Tội phạm có tổ chức ở Việt Nam* (Hà Nội: Nhà xuất bản Công an Nhân dân, 2016): 73.

⁷ Phạm Quý Ngọ, “Công tác phòng, chống tội phạm xuyên quốc gia trong tình hình mới,” *Tạp chí Công an*, ngày 01/6/2010, <http://www.tapchiconsan.org.vn/Home/Nghiencuu-Traodoi/2010/2901/Cong-tac-phong-chong-toi-pham-xuyen-quoc-gia-trong-tinh-hinh.aspx>.

Tình hình tội phạm xuyên quốc gia trên tuyến biên giới đất liền Việt Nam - Cam-pu-chia

Nằm trong khu vực đang trong quá trình phát triển và đầy mạnh hội nhập quốc tế, ở Việt Nam và Cam-pu-chia, tình hình tội phạm xuyên quốc gia cũng có xu hướng tăng dần về cả số lượng vụ việc lẫn tính chất, mức độ nghiêm trọng. Các băng nhóm tội phạm mua bán người, mua bán và vận chuyển trái phép chất ma túy, buôn lậu qua biên giới, tàng trữ, vận chuyển tiền giả, tổ chức đánh bạc, lừa đảo xuyên quốc gia, tội phạm sử dụng công nghệ cao đang tăng cường hoạt động ở nhiều địa phương, đặc biệt là các địa phương ở khu vực có biên giới chung giữa Việt Nam và Cam-pu-chia. Tại khu vực biên giới, các băng nhóm tội phạm mua bán người cấu kết với các đối tượng ở nước ngoài để lừa gạt, dụ dỗ phụ nữ, trẻ em đưa đi nước khác, cưỡng ép kết hôn trái pháp luật và đưa vào các tụ điểm nhằm khai thác tình dục hoặc bóc lột sức lao động. Các hoạt động mua bán trái phép chất ma túy cũng gia tăng và xuất hiện ngày càng nhiều đường dây xuyên quốc gia với các thủ đoạn tinh vi nhằm đưa ma túy từ khu vực “Tam giác vàng” qua Cam-pu-chia vào Việt Nam tiêu thụ hoặc trung chuyển sang các nước khác. Các tổ chức tội phạm ma túy tạo lập các đường dây hoạt động ở nhiều quốc gia, chúng phân công từng nhóm đối tượng chuyên tìm người tiêu thụ, phụ trách vận chuyển, cung cấp ma túy và các bộ phận chuyên thực hiện việc thanh toán, luân chuyển tiền buôn lậu ma túy. Đây chính là hai loại tội phạm xuyên quốc gia hoạt động mạnh mẽ, chủ yếu và tác động trực tiếp đến ổn định, an ninh trật tự khu vực biên giới Việt Nam - Cam-pu-chia với hoạt động nổi bật như tội phạm buôn bán người, tội phạm ma túy.

Tội phạm buôn bán người

Loại tội phạm này ngày càng diễn biến phức tạp, có chiều hướng gia tăng với nhiều thủ đoạn mới tinh vi, xảo quyệt hơn như kết hôn giả, lợi dụng miễn thị thực nhập cảnh, sử dụng hộ chiếu giả để đưa phụ nữ và

trẻ em Việt Nam, Cam-pu-chia ra nước ngoài hoạt động mại dâm, bán làm vợ người nước ngoài, bóc lột sức lao động, tập trung ở một số nước, vùng lãnh thổ như Nga, Trung Quốc, Hồng Kông, Hàn Quốc, Đài Loan, Ma-lai-xi-a, Xin-ga-po...^{8,9} Trên tuyến biên giới Việt Nam - Cam-pu-chia, từ năm 2012 đến năm 2018, các cơ quan chức năng đã phát hiện khoảng hơn 300 vụ mua bán người, chiếm hơn 20% tổng số vụ mua bán người trên tuyến biên giới, đứng thứ hai sau tuyến biên giới Trung Quốc.¹⁰ Các lực lượng chức năng Việt Nam đã điều tra cơ bản xác định 17 tuyến (liên tỉnh, huyện) và tụ điểm dịch vụ tại khu vực biên giới thường xuyên thu hút khoảng 300-500 phụ nữ là người Việt Nam và Cam-pu-chia hoạt động mại dâm có biểu hiện mua bán người;¹¹ 21 tuyến, 49 địa bàn xuất hiện 70 tụ điểm, 56 casino và 36 trường gà thường xuyên thu hút người Việt Nam đánh bạc, cưỡng bức lao động, cho vay nặng lãi.¹² Nạn nhân của các vụ mua bán người qua tuyến biên giới này chủ yếu là phụ nữ, trẻ em Việt Nam bị lừa sang Cam-pu-chia để bán đi nước ngoài, tập trung ở các tỉnh khu vực Tây Nguyên, Bình Phước, Tây Ninh, Long An, Đồng Tháp, An Giang, Kiên Giang... Những nạn nhân khi sập bẫy sẽ bị ép làm mại dâm trong các tiệm cắt tóc, gội đầu, mát xa

⁸ Phạm Quý Ngọ, t.lđd.

⁹ Hà Giang, “Cuộc chiến chống buôn người trên biên giới Tây Ninh,” *Công lý*, ngày 11/12/2018, <https://congly.vn/xa-hoi/doi-song/cuoc-chien-chong-buon-nguoi-tren-bien-gioi-tay-ninh-279820.html>

¹⁰ Đức Tuấn, “Giải pháp phòng, chống mua bán người thông qua di cư trái phép ra nước ngoài,” *Nhân dân điện tử*, ngày 27/7/2018, <http://www.nhandan.org.vn/xahoi/item/37135502-giai-phap-phong-chong-mua-ban-nguoi-thong-qua-di-cu-trai-pherp-ra-nuoc-ngoai.html>.

¹¹ Quang Đạo, “Ngăn chặn, đẩy lùi tội phạm mua bán người,” *Báo điện tử Đảng Cộng sản Việt Nam*, ngày 03/12/2018, <http://www.dangcongsan.vn/xa-hoi/ngan-chan-day-lui-toi-phan-mua-ban-nguoi-506789.html>.

¹² Tân Trường, “Những con số về tình trạng buôn bán người ở Việt Nam và trên thế giới,” *Báo điện tử của Bộ Thông tin và Truyền thông*, ngày 07/10/2016, <https://infonet.vn/nhung-con-so-ve-tinh-trang-buon-ban-nguoi-o-viet-nam-va-tren-the-gioi-post217181.info>.

trá hình hoặc bị bóc lột sức lao động trong các cơ sở kinh doanh dịch vụ, công trường và khu công nghiệp khai thác khoáng sản.

Tình trạng người Việt Nam bị lừa bán sang Cam-pu-chia để đưa sang nước thứ ba ép buộc lấy chồng bất hợp pháp, hoạt động mại dâm, cưỡng bức lao động, đê thuê có xu hướng gia tăng.¹³ Các băng nhóm tội phạm này có sự móc nối, cấu kết chặt chẽ với nhau, tạo thành một đường dây xuyên quốc gia với quy trình khép kín từ khâu tuyển chọn, lừa gạt, vận chuyển, giao dịch và bóc lột. Trong những năm gần đây, các lực lượng chức năng đã phát hiện các đối tượng người Cam-pu-chia, Trung Quốc và Việt Nam móc nối, hình thành các đường dây, tổ chức lừa gạt phụ nữ Cam-pu-chia vào Việt Nam, qua Quảng Ninh hoặc Lào Cai để bán sang Trung Quốc.¹⁴

Tội phạm ma túy

Trên tuyến biên giới Việt Nam - Cam-pu-chia, hoạt động của tội phạm mua bán, vận chuyển trái phép chất ma túy tiềm ẩn phức tạp và có xu hướng gia tăng. Lợi dụng sự đi lại, thông thương thuận lợi giữa hai nước cũng như khó khăn, sơ hở trong kiểm tra, kiểm soát của lực lượng chức năng, các đối tượng ở trong nước móc nối với các đối tượng người nước ngoài hình thành các đường dây ma túy từ khu vực “Tam giác vàng”, Thái Lan qua Cam-pu-chia, Lào sang Việt Nam rồi đưa đi nước thứ ba tiêu thụ. Những năm gần đây, khi Việt Nam tăng cường phối hợp với Lào quản lý, triệt phá các đường dây buôn bán ma túy lớn từ “Tam

¹³ Thông tấn xã Việt Nam, “Phối hợp triệt phá đường dây, băng nhóm buôn bán người qua biên giới,” *Báo điện tử Quân đội Nhân dân*, ngày 14/01/2016, <https://www.qdnd.vn/chinh-tri/tin-tuc-su-kien/phoi-hop-triet-pha-cac-duong-day-bang-nhom-buon-ban-nguoi-qua-bien-gioi-457631>.

¹⁴ Giang Phương, “Triệt phá nhiều đường dây mua bán người,” *Thanh niên*, ngày 21/5/2018, <https://thanhnien.vn/thoi-su/triet-pha-nhieu-duong-day-mua-ban-nguoi-964808.html>.

giác vàng” qua biên giới Việt Nam - Lào để vào Việt Nam thì tuyến biên giới Việt Nam - Cam-pu-chia diễn ra khá phức tạp hoạt động của tội phạm mua bán vận chuyển trái phép chất ma túy.¹⁵ Đáng lưu ý thời gian gần đây, các đối tượng người nước ngoài (chủ yếu là người Trung Quốc, Đài Loan) nhập cảnh vào Việt Nam, “núp bóng” khách du lịch, thăm người thân, đầu tư kinh doanh... mục đích chính móc nối với các đối tượng trong nước để thành lập doanh nghiệp, công ty “bình phong”, rồi mua bán, vận chuyển trái phép chất ma túy làm phức tạp thêm tình hình toàn tuyến.¹⁶ Theo các cơ quan chức năng, đã xuất hiện xu hướng các đối tượng mua bán, vận chuyển trái phép ma túy tổng hợp dạng “đá” qua tuyến biên giới Việt Nam - Cam-pu-chia về Việt Nam, sau đó đập thành viên nén, tiêu thụ tại các tỉnh, thành phía nam, một số tỉnh phía bắc và tiếp tục vận chuyển đi nước thứ ba tiêu thụ.¹⁷ Các địa bàn phức tạp về tình hình mua bán, vận chuyển trái phép ma túy qua khu vực biên giới thuộc ba tỉnh Tây Ninh, An Giang, Kiên Giang của Việt Nam và năm tỉnh Căm-pông Châm, Xờ-Vây Riêng, Phờ-rây Veng, Ta-kéo, Căm-pốt của Cam-pu-chia.¹⁸

¹⁵ Bùi Nam Khánh, “Nâng cao hiệu quả hợp tác phòng, chống tội phạm về ma túy trên tuyến biên giới Việt Nam - Cam-pu-chia,” *Nghiên cứu Đông Nam Á* (3/2019): 65.

¹⁶ Đức Minh, “Đánh mạnh tội phạm ma túy các tuyến biên giới,” *An ninh Thủ đô*, ngày 14/6/2019, <https://anninhthudo.vn/chinh-tri-xa-hoi/danh-manh-toi-pham-ma-tuy-cac-tuyen-bien-gioi/814159.antd>.

¹⁷ Xuân Sơn, Phạm Giang, “Tăng cường hợp tác phòng, chống ma túy ba nước Cam-pu-chia - Lào - Việt Nam,” *Nhân dân điện tử*, ngày 06/12/2018, <https://www.nhandan.com.vn/chinhtri/item/38491502-tang-cuong-hop-tac-phong-chong-ma-tuy-ba-nuoc-clv.html>.

¹⁸ Hoàng Bảo, “Bộ Công an phối hợp Cam-pu-chia mở đợt trấn áp tội phạm,” *Pháp luật*, ngày 13/6/2019, <https://plo.vn/an-ninh-trat-tu/bo-cong-an-phoi-hop-campuchia-mo-dot-tran-ap-toi-pham-839720.html>.

Thực trạng hợp tác xuyên biên giới giữa Việt Nam và Cam-pu-chia trong phòng chống các loại tội phạm xuyên quốc gia

Đàm phán, ký kết, tổ chức thực hiện các điều ước quốc tế đa phương, song phương

Bên cạnh việc tham gia các công ước, điều ước quốc tế, hiệp định đa phương,¹⁹ Chính phủ và các bộ, ngành chức năng, địa phương của Việt Nam và Cam-pu-chia đã đàm phán, ký kết nhiều văn bản hợp tác song phương về phòng, chống tội phạm, trong đó có tội phạm xuyên quốc gia, chủ yếu là tội phạm buôn bán người và tội phạm buôn bán ma túy dưới dạng các hiệp định, bản ghi nhớ, thỏa thuận.²⁰ Tuy nhiên, thực tiễn việc tổ chức thực hiện các điều ước này còn rất nhiều tồn tại và bất cập, nhất là việc chuyển hóa các nội dung của điều ước quốc tế thành nội luật tiến hành rất chậm chạp; việc phân công, giao trách nhiệm cụ thể cho từng cơ quan, lực lượng trong công tác phối hợp chưa được cụ thể; việc tổng kết rút kinh nghiệm ít được thực hiện nên còn tình trạng ký văn bản hợp tác

¹⁹ Công ước về chống buôn bán bất hợp pháp các chất ma túy và chất hướng thần năm 1988; Công ước chống tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia năm 2000; Nghị định thư về phòng ngừa, trừng trị, trấn áp tội buôn bán người, đặc biệt là phụ nữ và trẻ em năm 2000; Thỏa thuận về hợp tác phòng, chống ma túy tiểu vùng sông Mê Công năm 1993; Hiệp định về hợp tác phòng, chống ma túy giữa Việt Nam - Lào - Cam-pu-chia năm 1998...

²⁰ Hiệp định Hợp tác giữa hai Bộ Nội vụ về phòng chống tội phạm năm 1997; Hiệp định về hợp tác song phương để loại trừ nạn buôn bán phụ nữ, trẻ em và giúp đỡ nạn nhân bị mua bán năm 2005; Thỏa thuận về sửa đổi, bổ sung Hiệp định nhằm loại trừ nạn buôn bán phụ nữ, trẻ em và giúp đỡ nạn nhân bị buôn bán năm 2012; Hiệp định về dẫn độ giữa Việt Nam và Cam-pu-chia năm 2013; Chương trình phối hợp công tác giữa Cục Phòng chống ma túy và tội phạm (Bộ Tư lệnh Bộ đội biên phòng của Việt Nam), Cục Cảnh sát điều tra tội phạm về ma túy (Bộ Công an Việt Nam) và Cục Chống ma túy (Bộ Nội vụ Vương quốc Cam-pu-chia) ngày 26/9/2018; Thỏa thuận giữa Việt Nam và Cam-pu-chia về thực hiện dự án sử dụng nguồn vốn viện trợ không hoàn lại của Việt Nam để thực hiện dự án đầu tư xây dựng một số hạng mục thuộc dự án Trung tâm Điều trị cai nghiện ma túy tự nguyện dựa vào cộng đồng tại tỉnh Preah Sihanouk, Cam-pu-chia ngày 07/12/2018...

nhưng chưa chú ý đến tổ chức thực hiện.²¹ Bên cạnh đó, các văn bản thỏa thuận hợp tác giữa Việt Nam và Cam-pu-chia trong lĩnh vực này luôn có các quy định về phổ biến pháp luật, trao đổi các văn bản pháp lý liên quan để ngăn chặn và đấu tranh chống tội phạm. Tuy nhiên, công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật còn nhiều bất cập làm cho các văn bản đã ký kết chỉ tồn tại trên hình thức. Thực tế còn tình trạng một số văn bản ký kết xong nhưng không tổ chức phổ biến, tuyên truyền và cũng không hướng dẫn thi hành nên các lực lượng chức năng và các cán bộ làm công tác không nắm được nội dung văn bản, rất lúng túng khi có yêu cầu hợp tác quốc tế trong đấu tranh phòng, chống tội phạm buôn bán người.²²

Cung cấp, trao đổi thông tin về tội phạm

Các lực lượng chức năng hai nước đã chủ động xây dựng cơ chế hợp tác, trao đổi kinh nghiệm đấu tranh, cũng như các thông tin về phương thức, thủ đoạn hoạt động của tội phạm xuyên quốc gia, các loại tội phạm mới phát sinh, kinh nghiệm phát hiện, phòng ngừa ngăn chặn... Thông qua Văn phòng Thường trực phòng, chống tội phạm, Văn phòng INTERPOL, các đơn vị chức năng và công an các tỉnh có chung đường biên giới, hai nước đã tiến hành trao đổi thông tin, phục vụ đấu tranh phòng, chống tội phạm xuyên quốc gia, nhất là các thông tin phục vụ phát hiện đường dây tội phạm, hợp tác trong hoạt động truy nã, truy tìm, dẫn độ tội phạm. Các lực lượng chức năng hai nước đã tiến hành gặp gỡ, giao ban định kỳ, nhất là công an các tỉnh, huyện hai bên biên giới khá đều đặn.²³ Nội dung trao đổi là về thông tin liên quan đến hoạt động của tội phạm; phối hợp trong công tác điều tra xác minh thu thập thông tin,

²¹ Nguyễn Thị Mai Nga, "Hợp tác quốc tế phòng chống ma túy và tình hình phòng, chống tội phạm ma túy ở một số quốc gia," *Tạp chí Kiểm sát* (11/2006).

²² Đỗ Thành Trường, "Dự báo tình hình tội phạm về ma túy và các giải pháp tăng cường phòng ngừa tình hình tội phạm về ma túy," *Viện Kiểm sát Nhân dân tối cao*, ngày 15/7/2013, <http://www.vksndtc.gov.vn/khac-982>.

²³ Trần Xuân Hiệp, "Hợp tác an ninh - quốc phòng Việt Nam - Cam-pu-chia thập niên đầu thế kỷ XXI," *Nghiên cứu Ấn Độ và Châu Á* số 3 (2012): 51.

Nghiên cứu Quốc tế số 1 (120)

tài liệu vụ việc, đối tượng. Trên tuyến biên giới chung hai nước đã thành lập năm cặp Văn phòng liên lạc qua biên giới (BLO) ở hai tỉnh Tây Ninh và An Giang.²⁴ Các Văn phòng BLO này đã làm tốt vai trò đầu mối liên lạc, trao đổi thông tin đấu tranh phòng, chống tội phạm giữa Việt Nam và Cam-pu-chia, là đầu mối tiếp nhận trực tiếp và thực hiện việc thu thập, đánh giá tình hình tội phạm tại địa bàn biên giới, kịp thời tham mưu cho lãnh đạo trong công tác chỉ đạo các lực lượng chức năng thực hiện các hoạt động phối hợp giữa hai nước, nâng cao hiệu quả công tác phòng, chống tội phạm xuyên quốc gia.²⁵ Tuy nhiên, quá trình phối hợp trao đổi thông tin về tội phạm và phối hợp giải quyết một số vụ việc còn chậm, hiệu quả chưa cao.²⁶ Cơ chế hợp tác còn cứng nhắc theo thủ tục hành chính nhất là trong phối hợp giải quyết các vụ việc có tính cấp bách, quan trọng nên chưa đáp ứng được yêu cầu trong phối hợp phòng, chống tội phạm, chưa phát huy hết khả năng điều kiện của hai bên. Việc phối hợp trao đổi thông tin, kinh nghiệm phòng, chống tội phạm có tổ chức xuyên biên giới giữa các tỉnh biên giới chưa được tiến hành thường xuyên. Các hội nghị, giao ban định kỳ, đột xuất giữa các lực lượng hai nước có nơi, có cấp còn chưa sâu, nội dung chưa cụ thể, mang tính hình thức nên hiệu quả còn thấp.

Phòng ngừa, đấu tranh với các loại tội phạm

Việc hợp tác giữa các cơ quan chức năng Việt Nam, Cam-pu-chia trong thực hiện các biện pháp phòng ngừa, điều tra, bắt giữ tội phạm thường xuyên được tăng cường. Theo tổng kết, năm 2015, các lực lượng

²⁴ Anh Phong, “Hợp tác đấu tranh, phòng chống tội phạm và ma túy khu vực biên giới,” *Báo Thừa Thiên Huế*, ngày 10/6/2019, <http://baothuathienhue.vn/hop-tac-dau-tranh-phong-chong-toi-pham-va-ma-tuy-khu-vuc-bien-gioi-a73260.html>.

²⁵ Bui Nam Khanh, Do Thi Thanh Binh, “Vietnam - Cambodia Cooperation in Border Security,” *International Studies* No.38 (June 2018): 210.

²⁶ Bùi Nam Khánh, “Nhân tố ảnh hưởng đến hợp tác đảm bảo an ninh tuyến biên giới đất liền giữa Việt Nam và Cam-pu-chia,” *Khoa học Xã hội và Nhân văn* tập 4, số 6 (2018): 698.

chức năng phòng, chống ma túy của Việt Nam phối hợp các đơn vị chức năng địa phương ở các tỉnh giáp ranh với Cam-pu-chia bắt 405 vụ, 567 đối tượng vận chuyển trái phép các chất ma túy qua khu vực biên giới Cam-pu-chia vào Việt Nam, thu giữ 2,932 kg heroin, 6.304 viên và 31,627 kg ma túy tổng hợp, 1,25 kg ma túy tổng hợp dạng đá, 60,422 gam methamphetamine, 1,2 kg cần sa khô, 0,5 kg hạt cần sa và nhiều tang vật, tài sản khác có liên quan.²⁷ Tại Hội nghị giao ban giữa ba lực lượng (Cục Phòng chống ma túy và tội phạm Bộ đội biên phòng, Cục Cảnh sát điều tra tội phạm về ma túy Bộ Công an và Cục Chống ma túy, Tổng cục Cảnh sát quốc gia Cam-pu-chia) trong phối hợp đấu tranh phòng, chống tội phạm ma túy năm 2018, được tổ chức tại Đà Nẵng ngày 26/9/2018 đã chỉ rõ: Trong năm 2018, các đơn vị bộ đội biên phòng và Công an tuyến biên giới Việt Nam - Cam-pu-chia đã bắt giữ 188 kg ma túy các loại, trong đó bộ đội biên phòng bắt giữ 69 vụ/115 đối tượng, thu 90,28 kg ma túy, 214,7 kg heroin. Bộ đội biên phòng và Công an Cam-pu-chia đã tổ chức gặp định kỳ, đột xuất 273 lần, trao đổi 126 tin có giá trị. Tại Hội nghị, Đại tá Nguyễn Địch Nam, Phó Cục trưởng Cục Cảnh sát điều tra tội phạm về ma túy, Bộ Công an Việt Nam cho biết: “Chỉ trong vòng 9 tháng đầu năm 2018, số lượng heroin bị bắt giữ hơn 1 tấn và số tang vật này lớn hơn cả năm 2017 cộng lại. Hoạt động của tội phạm ma túy được các bên đánh giá là quy mô ngày càng lớn và nguy hiểm.”²⁸ Một số vụ tiêu biểu như ngày 28/3/2018, công an Tây Ninh đã phối hợp các đơn vị chức năng Cam-pu-chia triệt phá thành công chuyên án vận chuyển trái phép ma túy qua biên giới lớn nhất từ trước đến nay

²⁷ Nguyễn Khoa, “Việt Nam - Cam-pu-chia tăng cường hợp tác phòng, chống ma túy,” *Công an nhân dân Online*, ngày 10/12/2015, <http://cand.com.vn/Hoat-dong-LL-CAND/Viet-Nam-Campuchia-tang-cuong-hop-tac-phong-chong-ma-tuy-375744/>.

²⁸ Lê Văn Chương, “Quy mô hoạt động của tội phạm ma túy ngày càng gia tăng,” *Biên phòng*, ngày 26/9/2018, <http://www.bienphong.com.vn/quy-mo-hoat-dong-cua-toi-pham-ma-tuy-ngay-cang-gia-tang>.

Nghiên cứu Quốc tế số 1 (120)

với tổng tang vật mà công an hiện đang thu giữ là hơn 11 kg ma túy các loại, hơn 5 tỷ đồng cùng nhiều đồ vật, tài liệu liên quan khác.²⁹

Tại Hội nghị sơ kết 5 năm thực hiện Hiệp định sửa đổi, bổ sung Hiệp định hợp tác song phương Việt Nam - Cam-pu-chia về phòng ngừa và kiểm soát nạn buôn người (năm 2012) trong giai đoạn 2012-2017, Chính phủ hai nước đã đánh giá: “Bộ Công an Việt Nam, Bộ Nội vụ Cam-pu-chia và Bộ An ninh Lào đã tổ chức một hội nghị về triển khai chiến đấu, trấn áp tội phạm buôn người trên ba tuyến biên giới, phát hiện 9 vụ và bắt giữ 10 đối tượng, giải cứu 10 nạn nhân bị buôn bán. Việc xác minh và xác định hồi hương đã được hai nước tập trung vào, theo đó, chính quyền Việt Nam đã nhận được gần 20 yêu cầu xác minh nạn nhân từ Cam-pu-chia, nhận và trả lại 192 nạn nhân trong đó 77 nạn nhân đã được Cam-pu-chia trả lại...”³⁰

Bên cạnh những kết quả đạt được, công tác nắm tình hình tội phạm trên tuyến biên giới Việt Nam - Cam-pu-chia còn thiếu tính toàn diện, chưa chủ động nên trao đổi thông tin, tình hình hoạt động của tội phạm chưa thường xuyên, kịp thời, chủ yếu là quan hệ xã giao và xử lý các vụ việc cụ thể. Trong hợp tác phòng chống tội phạm ma túy, các lực lượng kiểm soát ma túy tại biên giới Việt Nam với Cam-pu-chia đến nay vẫn chưa được triển khai đồng bộ, thiếu trang bị các loại phương tiện để

²⁹ Sơn Nhung, “Triệt phá đường dây ma túy “khủng” từ Cam-pu-chia về Việt Nam,” *Dân Trí*, ngày 23/8/2018, <https://dantri.com.vn/phap-luat/triet-pha-duong-day-ma-tuy-khung-tu-campuchia-ve-viet-nam-20180328111610128.htm>.

³⁰ Lưu Việt, “Hội nghị đánh giá thực hiện Hiệp định hợp tác song phương về phòng, chống buôn bán người và Quy trình chuẩn về xác minh, xác định và hồi hương nạn nhân giữa Chính phủ hai nước Cam-pu-chia và Việt Nam,” *Tuyên truyền Đồng Tháp*, ngày 25/5/2017, <http://tuyentruyen.dongthap.gov.vn/tin-tuc-su-kien-24/hoi-nghi-danh-gia-thuc-hien-hiep-dinh-hop-tac-song-phuong-ve-phong-chong-buon-ban-nguoi-va-quy-trinh-chuan-ve-xac-minh-xac-dinh-va-hoi-huong-nan-nhan-giua-chinh-phu-hai-nuoc-campuchia-va-viet-nam-37.html>.

kiểm tra, phát hiện ma túy.³¹ Trong hợp tác phòng chống mua bán người, các cơ quan chức năng hai nước đã đánh giá kết quả hợp tác giữa các cơ quan chức năng hai nước trong phòng, chống mua bán người chưa tương xứng với tiềm năng, quan hệ giữa hai nước và còn tồn tại một số vấn đề cần khắc phục như tình hình hoạt động tội phạm mua bán người liên quan đến hai nước vẫn diễn biến phức tạp, xuất hiện nhiều đường dây, đối tượng với thủ đoạn mới song kết quả đấu tranh còn thấp; hợp tác trao đổi thông tin, điều tra bắt giữ, chuyển giao tội phạm mua bán người giữa hai nước còn chậm hoặc nhiều vụ án bị bế tắc, kéo dài; thiếu các văn bản hướng dẫn thực hiện Hiệp định hợp tác song phương về dẫn độ tội phạm giữa Việt Nam và Cam-pu-chia...³² Bên cạnh đó, các hoạt động phối hợp xác minh, bắt giữ đối tượng phạm tội còn nhiều hạn chế, nhất là trong việc phối hợp điều tra các vụ án cụ thể nên đã làm hạn chế hiệu quả đấu tranh, còn để lọt tội phạm hoặc chậm phát hiện, bắt giữ xử lý, nhất là đối tượng phạm tội ma túy, buôn bán người hoạt động có tổ chức xuyên quốc gia.³³

Đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ làm công tác phòng, chống tội phạm

Thông qua các hiệp định, nghị định thư, thỏa thuận đã ký kết, hoạt động hợp tác trong đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ làm công tác phòng, chống tội phạm giữa Cam-pu-chia và Việt Nam được diễn ra sôi nổi. Hai nước

³¹ Lê Đức Hoành, “Mở đợt cao điểm trấn áp tội phạm ma túy trên tuyến biên giới Việt Nam - Cam-pu-chia,” *Báo ảnh Dân tộc và Miền núi*, ngày 13/6/2019, <https://dantocmiennui.vn/xa-hoi/mo-dot-cao-diem-tran-ap-toi-pham-ma-tuy-tren-tuyen-bien-gioi-viet-nam-%E2%80%93-campuchia/232954.html>.

³² Lưu Việt, tldd.

³³ Đăng Bảy, Hồ Phúc, “Tăng cường hiệu quả đấu tranh phòng chống tội phạm qua biên giới Việt Nam - Cam-pu-chia,” *Biên phòng*, ngày 12/12/2018, <http://www.bienphong.com.vn/tang-cuong-hieu-qua-dau-tranh-phong-chong-toi-pham-qua-bien-gioi-viet-nam-campuchia>.

Nghiên cứu Quốc tế số 1 (120)

tham gia hợp tác tiến hành các chương trình trao đổi đào tạo về nghiệp vụ điều tra tội phạm, về nhân sự, thông báo cho nhau về lịch trình đào tạo hàng năm cũng như kế hoạch thăm quan, khảo sát và trao đổi các nhà quản lý đào tạo và mô hình quản lý đào tạo các bên.³⁴ Tuy nhiên, các hoạt động hợp tác đào tạo giữa Việt Nam và Cam-pu-chia chưa tương xứng với tiềm năng và nhu cầu của hai bên; số lượng đào tạo chưa cao, chưa được đào tạo chuyên sâu về nghiệp vụ đấu tranh phòng, chống tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia; phần lớn các lớp đào tạo là do Việt Nam tổ chức, phía Cam-pu-chia gần như rất ít.³⁵

Giải pháp nâng cao hiệu quả hợp tác xuyên biên giới giữa Việt Nam và Cam-pu-chia trong phòng, chống các loại tội phạm xuyên quốc gia

Trong thời gian qua, Việt Nam và Cam-pu-chia đã tăng cường hợp tác trong phòng, chống các loại tội phạm xuyên quốc gia, đặc biệt là tội phạm ma túy, tội phạm buôn bán người và đạt những kết quả nhất định. Các đơn vị chức năng hai nước đã tổ chức nhiều đợt tấn công trấn áp các loại tội phạm nghiêm trọng, tội phạm có tổ chức và đã đạt được nhiều kết quả góp phần giữ vững an ninh và trật tự an toàn xã hội. Dự báo trong những năm tới, tình hình tội phạm có tổ chức, tội phạm hoạt động xuyên quốc gia trên tuyến biên giới Việt Nam - Cam-pu-chia sẽ còn diễn biến phức tạp. Các tổ chức tội phạm sẽ tiếp tục hoạt động với những vỏ bọc đa dạng, phương thức hoạt động và hành vi che giấu tội phạm tinh vi, xảo quyệt hơn, gây khó khăn cho công tác phát hiện và điều tra. Cùng với sự bùng nổ của công nghệ thông tin, cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0, quá trình toàn cầu hóa và hợp tác quốc tế, một số loại tội phạm mang tính quốc tế sẽ tiếp tục gia tăng theo quy luật, trong đó có tội phạm ma túy, tội phạm buôn bán phụ nữ, trẻ em ra nước ngoài... với sự liên kết

³⁴ Đăng Bảy, Hồ Phúc, tldd.

³⁵ Bùi Nam Khánh, tldd: 69.

chặt chẽ giữa các tổ chức tội phạm của người nước ngoài với các băng nhóm tội phạm là người bản địa. Tình hình trên đòi hỏi các cơ quan chức năng Việt Nam và Cam-pu-chia cần nâng cao hơn nữa hiệu quả công tác phối hợp trong phòng, chống tội phạm xuyên biên giới, góp phần xây dựng đường biên giới hòa bình, hữu nghị, ổn định và phát triển; trong đó, tập trung vào một số giải pháp như sau:

Thứ nhất, tăng cường ký kết các hiệp định trong hợp tác đấu tranh phòng, chống tội phạm giữa Việt Nam và Cam-pu-chia, trong đó cần có hiệp định riêng về tội phạm xuyên quốc gia. Nội dung của các hiệp định cần nêu rõ đầy đủ vai trò, nhiệm vụ của các bên trong việc hợp tác đấu tranh chống tội phạm; giúp đỡ nhau chặn đứng các hành vi phạm tội kể cả từ giai đoạn chuẩn bị phạm tội, thi hành các biện pháp khẩn cấp trong việc truy bắt tội phạm; hợp tác điều tra các vụ án hình sự, bằng việc trao đổi các thông tin về vụ phạm tội, đối tượng phạm tội, chuyển giao, cung cấp các chứng cứ pháp lý; chuyển giao hồ sơ vụ án, bắt giữ và chuyển giao đối tượng truy nã, chuyển giao bị can, bị cáo và phạm nhân; bảo đảm việc thi hành hình phạt của các bản án hình sự; hội thảo trao đổi kinh nghiệm, các thành tựu nghiên cứu Tội phạm học, giúp đỡ lẫn nhau về phương tiện khoa học - kỹ thuật trong đấu tranh phòng, chống tội phạm...

Song song với việc ký kết, hai nước cần tổ chức thực hiện hiệu quả các văn bản pháp luật về hợp tác phòng, chống tội phạm đã được ký kết. Việt Nam và Cam-pu-chia cần tiến hành sơ kết, tổng kết các văn bản đã ký kết; đẩy mạnh công tác phổ biến, tuyên truyền các văn bản đã ký kết (công bố trên báo chí, thông qua báo đài phát thanh, truyền hình...) nhằm nâng cao nhận thức của nhân dân, cán bộ làm công tác liên quan đến hợp tác giữa Việt Nam và Cam-pu-chia trong phòng, chống các tội phạm; phân công, phân cấp cụ thể trong thực hiện các văn bản đã ký giữa Việt Nam và Cam-pu-chia; tăng cường công tác kiểm tra, hướng dẫn các đơn vị, địa phương thi hành các điều ước quốc tế, hiệp ước song phương về phòng, chống tội phạm.

Nghiên cứu Quốc tế số 1 (120)

Thứ hai, tăng cường trao đổi, chia sẻ các thông tin phòng, chống tội phạm. Các cơ quan chức năng hai nước cần thường xuyên duy trì và tăng cường gặp gỡ để thảo luận về vấn đề hợp tác phòng, chống các loại tội phạm. Cần tiến hành việc trao đổi, chia sẻ thông tin thông qua hoạt động giao ban tháng, quý, năm và thiết lập đường dây nóng trao đổi thông tin giữa các cơ quan chức năng hai nước. Ở cấp tỉnh, huyện biên giới cần duy trì thường xuyên việc giao ban để đánh giá kết quả phối hợp phòng, chống các loại tội phạm của mỗi bên, đồng thời trao đổi thông tin, thông báo tình hình, rút kinh nghiệm và bàn bạc các biện pháp nâng cao hiệu quả phối hợp đấu tranh. Hai nước cần tiếp tục duy trì và thúc đẩy hoạt động của các Văn phòng BLO; nghiên cứu mở rộng hơn chức năng, nhiệm vụ của Văn phòng BLO cho phù hợp với yêu cầu hoạt động phòng, chống tội phạm xuyên quốc gia, xuyên biên giới.

Thứ ba, phối hợp chặt chẽ trong tuần tra bảo vệ biên giới chung, thực hiện công tác nghiệp vụ cơ bản, điều tra xử lý các đối tượng phạm tội có liên quan đến Việt Nam và Cam-pu-chia. Lực lượng bảo vệ biên giới hai bên phối hợp thực hiện tốt chế độ tuần tra bảo vệ đường biên. Hai bên phối hợp kiểm soát hoạt động qua lại biên giới theo đúng quy định của pháp luật mỗi nước. Đối với công tác quản lý xuất nhập cảnh, bảo vệ an ninh cửa khẩu cần phối hợp nhịp nhàng, tạo thuận lợi cho việc lưu thông qua biên giới, khi có tình hình đột xuất hai bên chủ động trao đổi thông tin, phối hợp cùng nhau giải quyết nhanh gọn. Khi phát hiện các hoạt động tội phạm, cần phối hợp tích cực để kiểm tra xử lý tội phạm; thực hiện việc dẫn độ tội phạm theo đúng các thỏa thuận hai bên đã ký kết. Hai bên cần tăng cường mối quan hệ phối hợp giữa công an, hải quan, bộ đội biên phòng trên tuyến biên giới Việt Nam - Cam-pu-chia trong phòng, chống tội phạm tại khu vực biên giới, cửa khẩu. Chính phủ và các lực lượng chức năng của Việt Nam cần tăng cường giúp Cam-pu-chia trong đào tạo, tập huấn cán bộ, hỗ trợ kinh phí, phương tiện phát hiện, điều tra tội phạm.

Thứ tư, tăng cường hợp tác với Lào, các nước trong Tiểu vùng sông Mê Công, các nước ASEAN trong việc phòng, chống tội phạm xuyên quốc gia. Tội phạm xuyên quốc gia là một vấn đề an ninh phi truyền thống đang nổi lên và là thách thức lớn đối với lợi ích, an ninh quốc gia không chỉ riêng của Việt Nam hay Cam-pu-chia mà là thách thức chung của khu vực và thế giới. Bên cạnh việc tăng cường các hoạt động hợp tác song phương trong giải quyết vấn đề này, Việt Nam và Cam-pu-chia cần tăng cường hợp tác hơn nữa với Lào, các nước ASEAN trong ứng phó với các thách thức an ninh phi truyền thống nói chung, tội phạm xuyên quốc gia nói riêng. Việc hợp tác cần được thúc đẩy qua các cơ chế hợp tác nội khối ASEAN và giữa ASEAN với các đối tác lớn như Mỹ, Nhật Bản, Ô-xtrây-li-a... để trao đổi kinh nghiệm, tăng cường hợp tác giữa các cơ quan chức năng các nước trong phòng, chống tội phạm xuyên quốc gia.

Kết luận

Hợp tác giữa các quốc gia đang trở thành xu thế hiện nay, nhất là trong bối cảnh toàn cầu hóa, hợp tác quốc tế tiếp tục là xu thế lớn. Cùng với đó, các thách thức an ninh phi truyền thống, trong đó có tội phạm xuyên quốc gia trở thành mối đe dọa toàn cầu. Bối cảnh trên đòi hỏi Việt Nam và Cam-pu-chia cần tăng cường hơn nữa việc hợp tác song phương trong đấu tranh phòng, chống các loại tội phạm xuyên quốc gia; đưa công tác này đi vào thực chất thông qua việc cụ thể hóa, phân công trách nhiệm thực hiện các hiệp ước, thỏa thuận song phương đã ký kết, tăng cường cơ chế trao đổi, chia sẻ thông tin và phối hợp đấu tranh trực tiếp với các loại tội phạm trên tuyến biên giới. Bên cạnh đó, cần tăng cường công tác phối hợp với các quốc gia trong khu vực, thế giới, nhất là với Lào và các quốc gia trong khu vực Đông Nam Á trong xây dựng các chương trình, kế hoạch hợp tác phù hợp, đấu tranh hiệu quả với loại tội phạm này trong thời gian tới./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Tiếng Việt

1. Hoàng Bảo. “Bộ Công an phối hợp Cam-pu-chia mở đợt trấn áp tội phạm.” *Pháp luật*, ngày 13/6/2019. <https://plo.vn/an-ninh-trat-tu/bo-cong-an-phoi-hop-campuchia-mo-dot-tran-ap-toi-pham-839720.html>.
2. Đăng Bảy, Hồ Phúc. “Tăng cường hiệu quả đấu tranh phòng chống tội phạm qua biên giới Việt Nam - Cam-pu-chia.” *Biên phòng*, ngày 12/12/2018. <http://www.bienphong.com.vn/tang-cuong-hieu-qua-dau-tranh-phong-chong-toi-pham-qua-bien-gioi-viet-nam-campuchia>.
3. Lê Văn Chương. “Quy mô hoạt động của tội phạm ma túy ngày càng gia tăng.” *Biên phòng*, ngày 26/9/2018. <http://www.bienphong.com.vn/quy-mo-hoat-dong-cua-toi-pham-ma-tuy-ngay-cang-gia-tang>.
4. Quang Đạo. “Ngăn chặn, đẩy lùi tội phạm mua bán người.” *Báo điện tử Đảng Cộng sản Việt Nam*, ngày 03/12/2018. <http://www.dangcongsan.vn/xa-hoi/ngan-chan-day-lui-toi-pham-mua-ban-nguoi-506789.html>.
5. Hà Giang. “Cuộc chiến chống buôn người trên biên giới Tây Ninh.” *Công lý*, ngày 11/12/2018. <https://congly.vn/xa-hoi/doi-song/cuoc-chien-chong-buon-nguoi-tren-bien-gioi-tay-ninh-279820.html>
6. Trần Hữu Hiệp. “Hợp tác xuyên biên giới từ góc nhìn của vùng Tây Nam Bộ.” *Cộng sản*, ngày 08/11/2016. <http://www.tapchiconsan.org.vn/Home/Doi-ngoai-va-hoi-nhap/2016/41884/Hop-tac-xuyen-bien-gioi-tu-goc-nhin-vung-Tay-Nam-Bo.aspx>.

7. Trần Xuân Hiệp. “Hợp tác an ninh - quốc phòng Việt Nam - Cam-pu-chia thập niên đầu thế kỷ XXI.” *Nghiên cứu Ấn Độ và Châu Á* số 3 (2012): 47-54.
8. Lê Đức Hoành. “Mở đọt cao điểm trấn áp tội phạm ma túy trên tuyến biên giới Việt Nam - Cam-pu-chia.” *Báo ảnh Dân tộc và Miền núi*, ngày 13/6/2019. <https://dantocmiennui.vn/xa-hoi/mo-dot-cao-diem-tran-ap-toi-pham-ma-tuy-tren-tuyen-bien-gioi-viet-nam-%E2%80%93-campuchia/232954.html>.
9. Bùi Nam Khánh. “Nâng cao hiệu quả hợp tác phòng, chống tội phạm về ma túy trên tuyến biên giới Việt Nam - Cam-pu-chia.” *Nghiên cứu Đông Nam Á* (3/2019): 65-70.
10. Bùi Nam Khánh. “Nhân tố ảnh hưởng đến hợp tác đảm bảo an ninh tuyến biên giới đất liền giữa Việt Nam và Cam-pu-chia.” *Khoa học Xã hội và Nhân văn* tập 4, số 6 (2018): 693-709.
11. Nguyễn Khoa. “Việt Nam - Cam-pu-chia tăng cường hợp tác phòng, chống ma túy.” *Công an Nhân dân Online*, ngày 10/12/2015. <http://cand.com.vn/Hoat-dong-LL-CAND/Viet-Nam-Campuchia-tang-cuong-hop-tac-phong-chong-ma-tuy-375744>.
12. Đức Minh. “Đánh mạnh tội phạm ma túy các tuyến biên giới.” *An ninh Thủ đô*, ngày 14/6/2019. <https://anninhthudo.vn/chinh-tri-xa-hoi/danh-manh-toi-pham-ma-tuy-cac-tuyen-bien-gioi/814159.antd>.
13. Nguyễn Thị Mai Nga. “Hợp tác quốc tế phòng chống ma túy và tình hình phòng, chống tội phạm ma túy ở một số quốc gia.” *Tạp chí Kiểm sát* (11/2006).
14. Phạm Quý Ngọ. “Công tác phòng, chống tội phạm xuyên quốc gia trong tình hình mới.” *Cộng sản*, ngày 01/6/2010. <http://www.tapchicongsan.org.vn/Home/NghienCuu-Traodoi/2010/2901/Cong-tac-phong-chong-toi-pham-xuyen-quoc-gia-trong-tinh-hinh.aspx>.

Nghiên cứu Quốc tế số 1 (120)

15. Sơn Nhung. “Triệt phá đường dây ma túy “khủng” từ Cam-pu-chia về Việt Nam.” *Dân Trí*, ngày 23/8/2018. <https://dantri.com.vn/phap-luat/triet-pha-duong-day-ma-tuy-khung-tu-campuchia-ve-viet-nam-20180328111610128.htm>.
16. Anh Phong. “Hợp tác đấu tranh, phòng chống tội phạm và ma túy khu vực biên giới.” *Báo Thừa Thiên Huế*, ngày 10/6/2019. <http://baothuathienhue.vn/hop-tac-dau-tranh-phong-chong-toi-pham-va-ma-tuy-khu-vuc-bien-gioi-a73260.html>.
17. Giang Phương. “Triệt phá nhiều đường dây mua bán người.” *Thanh niên*, ngày 21/5/2018. <https://thanhnien.vn/thoi-su/triet-pha-nhieu-duong-day-mua-ban-nguoi-964808.html>.
18. Xuân Sơn, Phạm Giang. “Tăng cường hợp tác phòng, chống ma túy ba nước Cam-pu-chia-Lào-Việt Nam.” *Nhân dân điện tử*, ngày 06/12/2018. <https://www.nhandan.com.vn/chinhtri/item/38491502-tang-cuong-hop-tac-phong-chong-ma-tuy-ba-nuoc-clv.html>.
19. Thông tấn xã Việt Nam. “Phối hợp triệt phá đường dây, băng nhóm buôn bán người qua biên giới.” *Báo điện tử Quân đội nhân dân*, ngày 14/01/2016. <https://www.qdnd.vn/chinh-tri/tin-tuc-su-kien/phoi-hop-triet-pha-cac-duong-day-bang-nhom-buon-ban-nguoi-qua-bien-gioi-457631>.
20. Nguyễn Quang Thuần, *Tây Nguyên trong hợp tác phát triển kinh tế - xã hội xuyên biên giới vùng Tam giác phát triển Việt Nam - Lào - Cam-pu-chia*. Hà Nội: Nhà xuất bản Khoa học xã hội, 2015.
21. Tân Trường. “Những con số về tình trạng buôn bán người ở Việt Nam và trên thế giới.” *Báo điện tử của Bộ Thông tin và Truyền thông*, ngày 07/10/2016. <https://infonet.vn/nhung-con-so-ve-tinh-trang-buon-ban-nguoi-o-viet-nam-va-tren-the-gioi-post217181.info>.
22. Đỗ Thành Trường. “Dự báo tình hình tội phạm về ma túy và các giải pháp tăng cường phòng ngừa tình hình tội phạm về ma túy.” *Viện*

Kiểm sát Nhân dân tối cao, ngày 15/7/2013.
<http://www.vksndtc.gov.vn/khac-982>.

23. Đức Tuấn. “Giải pháp phòng, chống mua bán người thông qua di cư trái phép ra nước ngoài.” *Nhân dân điện tử*, ngày 27/7/2018.
<http://www.nhandan.org.vn/xahoi/item/37135502-giai-phap-phong-chong-mua-ban-nguoi-thong-qua-di-cu-trai-phiep-ra-nuoc-ngoai.html>.
24. Trần Hữu Ứng. *Tội phạm có tổ chức ở Việt Nam*. Hà Nội: Nhà xuất bản Công an Nhân dân, 2016.
25. Lưu Việt. “Hội nghị đánh giá thực hiện Hiệp định hợp tác song phương về phòng, chống buôn bán người và Quy trình chuẩn về xác minh, xác định và hồi hương nạn nhân giữa Chính phủ hai nước Cam-pu-chia và Việt Nam.” *Tuyên truyền Đồng Tháp*, ngày 25/5/2017. <http://tuyentruyen.dongthap.gov.vn/tin-tuc-su-kien-24/hoi-nghi-danh-gia-thuc-hien-hiep-dinh-hop-tac-song-phuong-ve-phong-chong-buon-ban-nguoi-va-quy-trinh-chuan-ve-xac-minh-xac-dinh-va-hoi-huong-nan-nhan-giua-chinh-phu-hai-nuoc-campuchia-va-viet-nam-37.html>.

Tiếng Anh

26. Gerfert, Sonya. “Cross-Border Cooperation: Transforming Borders.” 18/8/2009. https://essay.utwente.nl/60149/1/BSc_S_Getfert.pdf.
27. Bui Nam Khanh, Do Thi Thanh Binh. “Vietnam - Cambodia Cooperation in Border Security.” *International Studies* No.38 (June 2018): 203-219
28. United Nations Office on Drugs and Crime. *United Nations Convention against Transnational Organized Crime and the Protocols Thereto*. New York: United Nations, 2000.